

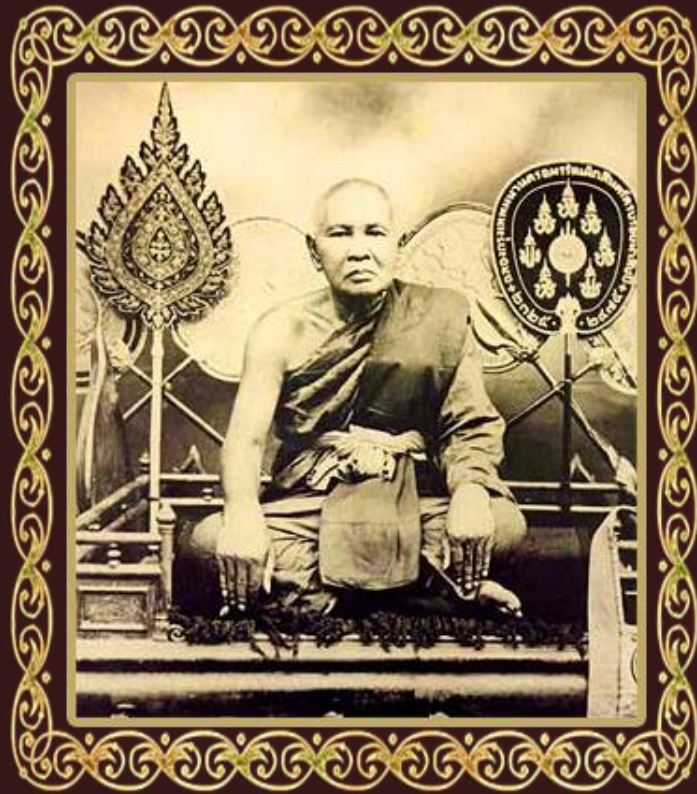

พระวิสุทธिरังษี (หลวงปู่เปลี่ยน) วัดใต้

ประวัติ หลวงพ่อเปลี่ยน อินทสโร วัดใต้ (วัดไชยชุมพลชนะสงคราม)

พระวิสุทธिरังษี (หลวงปู่เปลี่ยน อินทสโร) เจ้าอาวาสวัดไชยชุมพลชนะสงคราม (วัดใต้) จังหวัดกาญจนบุรี หรือเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า หลวงพ่อวัดใต้หรือหลวงปู่วัดใต้ เกิดเมื่อวันเสาร์ เดือน 5 ปีจอ ตรงกับวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2405 ที่บ้านม่วงชุม อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี โยมบิดาชื่อ หมื่นอินทร์รักษา (นายนิ่ม พูลสวัสดิ์) โยมมารดาชื่อ นางจิบ พูลสวัสดิ์

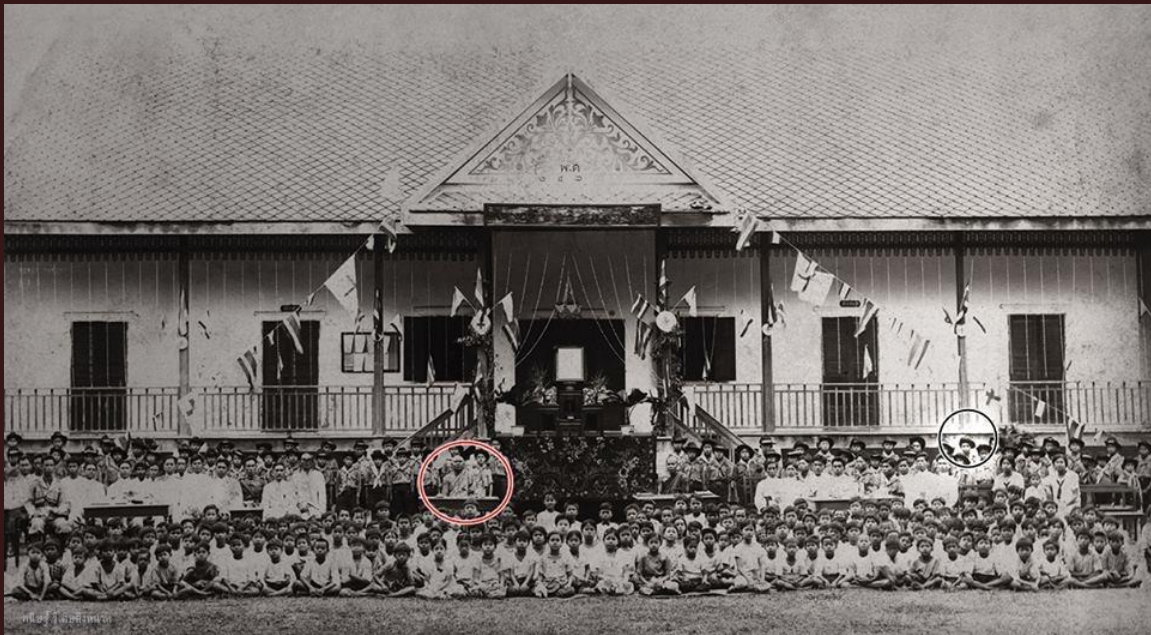
เมื่อเยาว์วัยพระเปลี่ยนมีนิสัยเป็นนักสู้ มีความเข้มแข็ง ทรหดอดทนเพราะเกิดในวันกล้า (วันเสาร์ห้า) จิตใจจึงกว้างขวาง เป็นนักเลงเต็มตัว ถ้าปัจจุบันนี้ก็เรียกว่า "เป็นผู้กว้างขวาง" โยมบิดาและโยมมารดาคิดวิตกว่า ต่อไปคงจะเอาดีได้ยาก เพราะรูปร่างลำสัน ผิวก็ดำ จึงเรียกกันว่า "ทองดำ" เมื่อเติบโตเป็นหนุ่ม และด้วยความที่เป็นผู้ที่มีนิสัยนักเลงนั้น จึงมีพรรคมีพวกมาสมัครมากขึ้นเรื่อย ๆ โยมบิดาจึงได้ตัดสินใจฝากให้เรียนหนังสือที่วัดใต้

หรือวัดไชยชุมพลชนะสงคราม โดยฝากเป็นศิษย์ของ ท่านพระครูวิสุทธิรังษี (ช้าง) เจ้าอาวาส และเจ้าคณะเมืองกาญจน์ในสมัยนั้น

เมื่อหนุ่มทองคำมาอยู่วัด ก็เปลี่ยนเป็นคนสุขุมมากขึ้น เยือกเย็นขึ้น หนักแน่นขึ้น มีความสุภาพเรียบร้อยและมีความโอบอ้อมอารีผิดไปเป็นคนละคน โยมบิดาเลยเปลี่ยนชื่อให้ใหม่ ว่า "เปลี่ยน" นับตั้งแต่แต่นั้นเป็นต้นมา เมื่อเปลี่ยนอายุครบบวช โยมบิดาจึงนำไปอุปสมบทที่วัดไต้ โดยมีพระครูวิสุทธิรังษี (ช้าง) เป็นพระอุปัชฌาย์ พระอธิการรอดแห่งวัดทุ่งสมอ กับพระอธิการกรณ์แห่งวัดชุกฟ้าเป็นคู่สวด

พระอุปัชฌาย์เห็นว่าเป็นคนชะตากล้าแข่งมาก เพราะเกิดในวันเสาร์ห้าตามที่กล่าวมาแล้ว ช้างตัน ถ้าจะให้ฉายาเป็นคนวันเสาร์ ก็เกรงว่าจะกล้าแข่งมากเกินไป จึงให้ฉายาเป็นคนวันอาทิตย์ว่า อินทสโร และพระเปลี่ยน อินทสโรได้เล่าเรียนทั้งหนังสือขอมและหนังสือไทย เดิมพระเปลี่ยนมีความตั้งใจจะบวชเพียง 7 วัน แต่แล้วด้วยบุญกุศลก็เสริมให้เกิดความปักใจแน่วแน่พระเปลี่ยน อินทสโรจึงตั้งหน้าศึกษาและสืบพระศาสนาตราบจนสิ้นอายุขัย

พิธีเปิดอาคารเรียนหลังที่สองเมื่อปี พ.ศ. 2466

วงกลมสีแดงคือพระวิสุทธิรังษี (หลวงพ่อเปลี่ยน)

วงกลมสีดำคือ เด็กชายเจริญ คชวัตร ต่อมาคือสมเด็จพระญาณสังวร

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

นับตั้งแต่พระเปลี่ยนได้เริ่มบวชเรียน ได้ปฏิบัติพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด จะร่ำเรียนวิชา ไหนก็สำเร็จทุกอย่าง ด้วยใจที่เด็ดเดี่ยว พุดจริง ทำจริง และไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใด ๆ หลวงพ่อช้าง พระอุปัชฌาย์จึงตั้งให้เป็น พระใบฎีกา ฐานาของท่าน จึงเป็นกำลังช่วยท่านตลอดมา

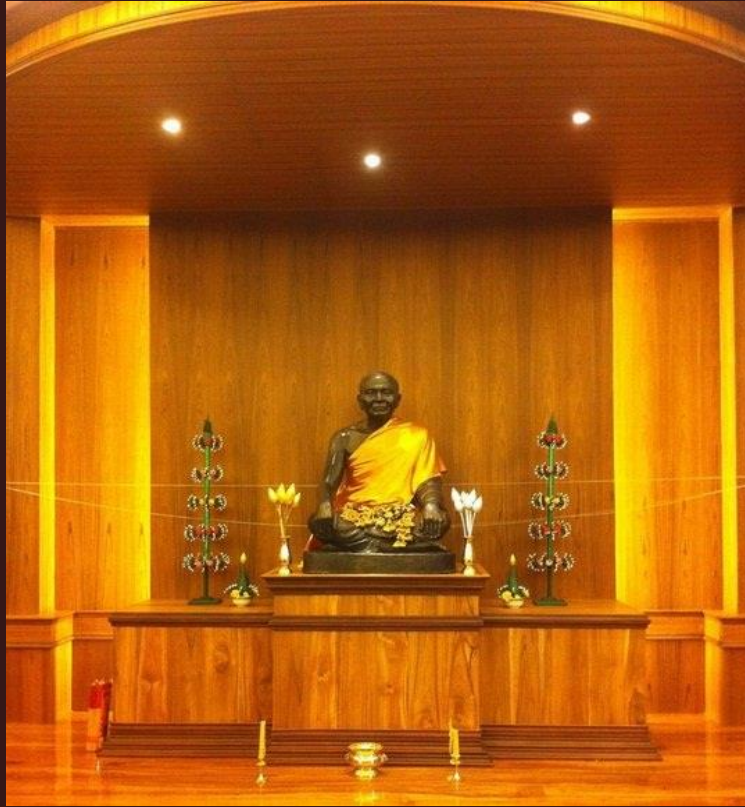
หลวงพ่อช้างองค์นี้ เป็นพระที่มีวิทยาอาคมแก่กล้ามาก เป็นที่เคารพนับถือของคนทั่วทั้งเมือง กาญจนบุรีและเมืองใกล้เคียง ก่อนจะได้เป็นเจ้าคณะเมืองกาญจนบุรี ได้แสดงฝีมือในการทำ น้ำมนต์ศักดิ์สิทธิ์ที่วัดขนอนเหนือ เมืองราชบุรี พร้อมกับหลวงพ่อกลิ่น วัดเหนือ น้ำมนต์ของสองวัดนี้ ทำแล้วไม่หกล ไม่ไหล เป็นการสอบไล่ครั้งสำคัญ เพราะแต่เดิมการปกครองคณะสงฆ์เมืองกาญจนบุรีต้องขึ้นกับเมืองราชบุรี เมื่อชื่อเสียงร่ำลือไปถึงท่านพระครูธรรมเสนานี (ดี) วัดขนอน ซึ่งปกครองคณะสงฆ์เมืองกาญจนบุรีในสมัยนั้นว่า ขณะนี้ที่เมืองกาญจนบุรีมีอาจารย์แก่

อาคารเรียนหลังที่สอง ของโรงเรียนวิสุทธิรังษี เมื่อปีพ.ศ. 2466 โดยมีชื่อเรียกว่า ตึกขาว

กล้า 2 องค์ คือวัดใต้และวัดเหนือ เห็นสมควรจะปกครองตนเองได้ จึงได้เรียกมาทดสอบที่วัดขนอน ซึ่งเป็นที่ประจักษ์ว่าเก่งกล้าจริงตามที่รำลือต่อหน้าเจ้าบ้านเจ้าเมืองและประชาชนเป็นอันมาก จึงได้รับบาตรที่ทำน้ำมนต์ไม่หกลมาเป็นรางวัลคนละลูกเก็บรักษาไว้เป็นอนุสรณ์ และทางการก็ได้แต่งตั้ง หลวงพ่อช้าง พระครูวิสุทธิรังษี เป็นเจ้าคณะเมืองกาญจนบุรี [1] และให้หลวงพ่อกลิ่น วัดเหนือ เป็นพระสังฆาธิการรองเจ้าคณะเมืองกาญจนบุรี แต่นั้นมาการคณะสงฆ์เมืองกาญจน์ก็ไม่ต้องไปขึ้นกับเมืองราชบุรีอีก

[1]ราชกิจจานุเบกษา. พระราชทานสัญญาบัตรปี่มะโรงโทศก. เล่มที่ 1 หน้า 160.

รูปหล่อหลวงพ่อเปลี่ยน ณ โรงเรียนวิสุทธรังษี

โรงเรียนวิสุทธรังษี ในปัจจุบัน

ต่อมาหลวงพ่อช้างได้มรณภาพลง ตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดใต้จึงว่างลง ทางกรมก็ได้แต่งตั้งให้พระใบฎีกาเปลี่ยน เป็นเจ้าอาวาสสืบแทนต่อไปและได้เลื่อนสมณศักดิ์เป็น พระครูวิสุทธิรังษี เมื่อหลวงพ่อเปลี่ยนได้เป็นสมภาร ก็พัฒนาวัดจนสวยงามยิ่งนักทั้งทางการศึกษาและฝ่ายธรรม ฝ่ายกุหลบุตรก็เจริญก้าวหน้า โดยได้จัดตั้งโรงเรียนประจำจังหวัด คือ โรงเรียนวิสุทธิรังษี เป็นที่เชิดชูอยู่จนกระทั่งบัดนี้ และต่อมาท่านก็ได้เลื่อนเป็นเจ้าคณะจังหวัดกาญจนบุรี ด้วยความดีงามของท่าน ทัวทั้งเมืองกาญจน์ไม่ว่าวัดไหนต้องการอะไรหลวงพ่อก็จะช่วยจนเต็มกำลัง

ส่วนเรื่องทางไสยศาสตร์เวทมนตร์ ของหลวงพ่อใครๆ ก็รู้กันทั่วว่าเก่งจริง ในกรุงเทพฯ สมัย ร.5-ร.6 จะมีพิธีทางไสยศาสตร์แล้ว จะขาดหลวงพ่อวัดใต้เมืองกาญจน์ไม่ได้เลย ดังปรากฏพัตรองและย่ามที่หลวงพ่อดำไว้ไปจากกรุงเทพฯ เช่น งานถวายพระเพลิง ร.5 งานเสวยราชย์ ร.6 งานฉลองครบ 150 ปี พัดจักรี ฯลฯ

ต่อมาหลวงพ่อเปลี่ยนได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะ เมื่อ พ.ศ. 2460 โดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 กับสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส วัดบวรนิเวศวิหารฯ ให้เติมสร้อยต่อท้ายนามของหลวงพ่อกว่า "พระวิสุทธิรังษี ชินศาสนโสภี สังฆปาโมกข์"

หลวงพ่อเปลี่ยนได้รับการชมเชยจาก ร.5 ในคราวเสด็จประพาสเมืองกาญจน์โดยนำพระสงฆ์ 20 รูปมาสวดมนต์รับเสด็จที่พลับพลาว่า สวดมนต์เก่ง สวดได้ชัดเจน ตลอดจนการลีลาสังโยคน่าฟัง และขัดตำนานได้ไพเราะ

สมเด็จพระมหาสมณฯ กรมพระยาวชิรญาณวโรรส*

หลวงพ่อเปลี่ยนจึงได้รับของพระราชทานหลายอย่างเป็นที่โปรดปรานของ ร.6 ลักษณะของหลวงพ่อเป็นมหาอำนาจ ใครได้พบเห็นน่าเกรงขามยิ่งนัก จนถึงกับมีคำขวัญว่า "เจ้าผู้ต้องวัดเหนือ เป็นอ้ายเสือต้องวัดใต้" วัดเหนือหมายถึงพระครูดุลยสมณกิจ (ดี) ในสมัยนั้นซึ่งต่อมาได้เลื่อนเป็นพระเทพมงคลรังษี เจ้าคณะจังหวัดกาญจนบุรีเพื่อสืบแทนหลวงพ่อเปลี่ยน

โดยปรกติหลวงพ่อเปลี่ยนเป็นพระเองานเอการ ปฏิบัติเคร่งครัดในระเบียบของสงฆ์โดยสมบูรณ์ ขยันทำวัตรสวดมนต์และกวดขันผู้ที่อยู่ในความปกครองอย่างมีความยุติธรรม ใครดีก็ส่งเสริม ใครเลวก็ตักเตือน หากเตือนแล้วไม่ฟังก็จะปราบอย่างเด็ดขาด จึงเป็นที่เคารพเลื่อมใสของชาวกาญจน์ และเมืองใกล้เคียง สมเด็จพระมหาสมณฯ กรมพระยาวชิรญาณวโรรส วัดบวรนิเวศ เขียนชมเชยในตรวจการคณะสงฆ์ จ.กาญจน์ ว่า หลวงพ่อฉลาดในการปกครองมาก แม้เมืองกาญจน์จะมีอาณาเขตกว้างขวาง ก็ปกครองด้วยความเรียบร้อย

*พระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก พระองค์ที่ 10 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เสด็จสถิต ณ วัดบวรนิเวศราชวรวิหาร

หลวงพ่อบาททางวิปัสสนาธุระ และได้ฝึกฝนจนมีชื่อเสียงเป็นที่เลื่องลือไปทั่ว วัดไหนจะมีพิธีปลุกเสกเครื่องรางของขลัง สร้างพระพุทธรูปต้องมานิมนต์หลวงพ่อเปลี่ยนร่วมลงแผ่นอักขระ หรือถ้าท่านว่างก็จะอาราธนามาร่วมพิธีด้วยเสมอ เป็นที่รู้จักกันทั่วไป ขุนโจรชื่อดังของเมืองกาญจน์เช่น เสือสาย เสือหัด เสือแก้ว เสือหนอม และรุ่นเก่าคือ อาจารย์บัว อาจารย์บาง ก็เคารพยำเกรงหลวงพ่อเปลี่ยนมาก

พระวิสุทธิรังษี (เปลี่ยน อินฺทสโร) ได้เจริญอายุต่อมาจนย่างเข้า 85 ปี ก็ได้อาพาธด้วยโรคชราตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2489 คณะแพทย์ทั้งแผนปัจจุบันและแผนโบราณพยายามรักษาแต่อาการก็มีทรงกับทรุดมาโดยลำดับ และได้ถึงแก่กรรมรณภาพด้วยอาการอันสงบเมื่อวันศุกร์ที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2490 เวลา 09.25 นาฬิกา สิริอายุครบ 85 ปีบริบูรณ์ และมีพิธีพระราชทานเพลิงศพในปลายปี พ.ศ. 2490 ซึ่งเป็นงานที่ใหญ่ยิ่งของเมืองกาญจน์เลยทีเดียว แม้ว่าหลวงปู่เปลี่ยนจะล่วงลับไปนานแล้ว ทว่าเกียรติคุณของท่านยังปรากฏโด่งดังอยู่จนทุกวันนี้ [2]

[2]ข้อเขียนของอาจารย์เภา ศะกุนตะสุต

เครื่องราง ของขลังของพระเปลี่ยน อินทสโร

ตะกรุดลูกอม ทำมาจากเงินและทองแดง มีฤทธิ์และมหาอุดเรื่องเมตตายเป็นพื้นเดิมอยู่แล้ว กระดาษว่าวลงอักขระม้วนถักแบบหมอน ทารักปิดทองใช้ทางเมตตาและแคล้วคลาด

เมื่อพ.ศ. 2472 หลวงพ่อเปลี่ยนได้แจกเหรียญรูปอามมีรูปท่านนั่งเต็มองค์บนตั้งด้านหลังมีอักขระยันต์อริยสัจ 4 คือ ทุ สะ นิ มะ อยู่ในวงสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัด แปลว่า ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค หนังสือไทยในเหรียญด้านหน้าเขียนว่า "ที่ระลึกในการทำบุญอายุครบปี พระวิสุทธิรังษี วัดไชยชุมพร การบุรี พ.ศ. 2472" ตอนนั้นอายุของหลวงพ่อ 67 ปี มีคนนิยมมาก มีประสบการณ์มามาก

เรื่องปิ่น มืด แล้วรับรองทีเดียว เพราะหลวงพ่อเป็นนักเลงเก่า ชอบทางคงกระพันชาตรีอยู่แล้ว เรื่องเมตตาในคาถาก็แสดงอยู่แล้วว่า มีทั้ง มรรคผล พร้อม

พอหลวงพ่อยุ่ 74 ปี ก็มีการฉลองหลวงพ่โดยคณะศิษย์จัดขึ้น เป็นงานใหญ่มาก เจ้าใหญ่ นายโตทางกรุงเทพฯออกไปในงานมากมาย เช่น พระยาพหลพลพยุหเสนา (พจน์ พหลโยธิน) อดีตนายกรัฐมนตรีของไทยก็เป็นศิษย์ของท่าน มีความเคารพนับถือหลวงพ่เป็นอย่างมาก จึงได้เครื่องรางของหลวงพ่ไว้ครบเสื้อยันต์ (ลงยันต์โดยพระพิลาปปา มีกำลังมหาศาล อิทธิฤทธิ์มาก) นอกจากนี้ยังมีผ้าประเจียด ลงขันหมาก ตะกรุด ลูกอม หมอนธง มหารูด หนั้หน้าผากเสือ เป็นต้น [3]

[3]วัดไชยชุมพลชนะสงคราม (วัดใต้) ตำบลบ้านใต้ อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี
หนังสือ "พิธีเททองหล่อพระพุทธรูปเหมือน พระวิสุทธิรังษี (เปลี่ยน อินทสโร) หลวงพ่วัดใต้"
5 เมษายน 2528 วัดไชยชุมพลชนะสงคราม (วัดใต้) จังหวัดกาญจนบุรี
สมาคมนักเรียนเก่าโรงเรียนวิสุทธิรังษี โรงเรียนวิสุทธิรังษี
ชมรมพระเครื่องวรพร 85 ถนนประสิทธิสงคราม ตำบลบ้านเหนือ จังหวัดกาญจนบุรี
หนังสือ 100 ปี วิสุทธิรังษี 1 มิถุนายน 254

ลูกศิษย์ที่ร่ำเรียนวิชาจากพระเปลี่ยน อินทสโร

พระเทพมงคลรังษี (ดี) วัดเทวสังฆาราม (วัดเหนือ) จ. กาญจนบุรี

พระเทพสังวรวิมล (เจียง) วัดเจริญสุทธาราม บางคณที จ. สมุทรสงคราม

พระครูธรรมวิถีสถิตย์ (โต) วัดคู์บางชันแตก จ. สมุทรสงคราม

พระครูญาณสาคร (แฉ่ง) วัดปากอ่าวบางตะบูน ตำบลบางตะบูน อ. บ้านแหลม จ. เพชรบุรี

พระกาญจนวัตรวิบูลย์ (สอน) วัดลาดหญ้า จ. กาญจนบุรี

พระครูวัดตสารโสภณ(ก้าน) วัดไชยชุมพลชนะสงคราม จ. กาญจนบุรี

พระครูวรวัฒน์วิบูลย์ วัดห้วยเหนียว จ. กาญจนบุรี

พระครูยติวัตรวิบูลย์ (พรต) วัดศรีโลหะราษฎร์ ฯลฯ จ. กาญจนบุรี

พระครูสุขวรคุณ (ทวน) วัดหนองพังตรุ ฯลฯ อ.ท่าม่วง จ. กาญจนบุรี

พระครูจันทสโรภาส (เที่ยง) วัดม่วงชุม อ.ท่าม่วง จ. กาญจนบุรี

เหรียญหลวงพ่อเปลี่ยน วัดใต้ รุ่นแรก

เหรียญหลวงพ่อเปลี่ยน (พระวิสุทธิรังษี) จัดสร้างขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2472 เพื่อเป็นที่ระลึกในการทำบุญอายุครบ 67 ปีของหลวงพ่อ ลักษณะเป็นเหรียญรูปอาม ด้านหน้ามีรูปท่านนั่งเต็มองค์บนตั่ง และ ขอบเหรียญมีอักษรไทยเขียนว่า "พระวิสุทธิรังษี วัดไชยชุมพร การบุรี พ.ศ. ๒๔๗๒" ด้านหลัง มีอักขระยันต์อริยสัจ 4 คือ ทุก สะ นิ มะ อยู่ในวงสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัด แปลว่า ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค จัดเป็นหนึ่งในเหรียญหลักยอดนิยม ที่หายากอีกเหรียญหนึ่ง

<http://www.amuletheritage.com/p-8.html>

เหรียญหลวงพ่อเปี๊ยก (พระวิสุทธิรังษี) รุ่นแรก ปี พ.ศ. 2472

เหรียญหลวงพ่อเปลี่ยน (พระวิสุทธิรังษี) รุ่นแรก ปี พ.ศ. 2472

<http://www.amuletheritage.com/p-8.html>

21 ยอดพระเกจิณาจารย์ในพิธีมหาพุทธาภิเศก

ณ พระอุโบสถวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม วันศุกร์ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2481 ปีชาล

- (แถวหน้า) 1.พระเทพสิทธินายก (เลียบ) วัดเลา ธนบุรี
 2.พระวิสุทธิรังษี(เปลี่ยน) วัดใต้จ.กาญจนบุรี
 3.พระอาจารย์ปลื้ม วัดปากคลองมะขามเฒ่า จ.ชัยนาท
 4.พระครูธรรมสุนทร (จันทร์) วัดบ้านยาง จ.ราชบุรี
 5.หลวงพ่อแช่ม พรหมสโร วัดตาก้อง จ.นครปฐม
 6.พระธรรมเจดีย์(สังฆราชอยู่) วัดสระเกศ พระนคร
 7.พระธรรมธาดาจารย์(แนบ) วัดระฆังโฆสิตาราม ธนบุรี
 8.พระครูนนทธีราจารย์(เหลือ) วัดสาวชะโงก จ.ฉะเชิงเทรา
 9.พระครูสิทธิสารคุณ (จาด) วัดบางกะเบา จ.ปราจีนบุรี

- (แถวขึ้น) 10.พระครูอาคมสุนทร (มา) วัดราชบูรณะ พระนคร
11.พระครูโศกธรรมสาร (โสภ) วัดปากคลอง จ.เพชรบุรี
12.พระครูไพโรจน์วุฒาจารย์(รุ่ง) วัดท่ากระบือ จ.สมุทรสาคร
13.พระครูโสภณศาสนกิจ (กลั่น) วัดสะพานสูง จ.นนทบุรี
14.พระอาจารย์แฉ่ง วัดบางพัง จ.นนทบุรี
15.พระญาณไตรโลกาจารย์(ฉาย) วัดพนัญเชิง จ.พระนครศรีอยุธยา
16.พระอธิการจันท์วัดคลองระนอง จ.นครสวรรค์
17.พระอาจารย์จันท์วัดนางหนูจ.ลพบุรี
18.พระครูรัตนรังษี(พุ่ม) วัดบางโคล่นอก
19.พระอธิการจง พุทธสโร วัดหน้าต่างนอก จ.พระนครศรีอยุธยา
20.พระครูวรเวทมนั(อี) วัดสัทธิบ จ.ชลบุรี
21.พระอุปัชฌาย์คง ธรรมโชโต วัดบางกะพ้อม จ.สมุทรสงคราม

ประวัติวัดไชยชุมพลชนะสงคราม (วัดไต้)

วัดไชยชุมพลชนะสงคราม ชื่อที่ชาวจังหวัดกาญจนบุรีเรียกขานอีกนามหนึ่งว่าวัดไต้ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ.๒๔๘๔ พระอุโบสถหลังเก่าได้ถูกพายุพัดสลายเมื่อปีใดไม่มีหลักฐานยืนยัน ส่วนพระอุโบสถหลังใหม่ได้ทำพิธีผูกพัทธสีมาเมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๗ ได้รับสถาปนาขึ้นเป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ ตั้งอยู่เลขที่ ๒๒๗ ถนนไชยชุมพล ตำบลบ้านไต้ อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย

ประวัติความเป็นมาของวัดไชยชุมพลชนะสงคราม

วัดไชยชุมพลชนะสงคราม (วัดไต้) ตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำแม่กลอง ด้านทิศตะวันออก อยู่ห่างทางไต้จากจุดแม่น้ำแคว ๒ แคว ไหลมาบรรจบกันประมาณ ๑๐ เส้น ตำบลที่ตั้งวัดอยู่เดิมเรียกว่า “ตำบลปากแพรก” ที่เรียก ดังกล่าว เนื่องจากแพรกแห่งลำน้ำทั้งสองคือ แควไทรโยค (แควน้อย) กับ แควศรีสวัสดิ์ (แควใหญ่) ไหลมาบรรจบรวมเป็นสายเดียวกัน เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำแม่กลอง จึงเรียกตำบลนี้ว่า “ตำบลปากแพรก” มาแต่โบราณ และบริเวณที่แควมาบรรจบกันแม่น้ำจะเป็นสองสี

ในสมัยรัชกาลที่ ๑ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ. ๒๓๒๘ พระเจ้าปะดุง (พม่า) ยกทัพใหญ่มาตีเมืองไทย กำลังส่วนใหญ่ของพม่าเข้ามาทางด่านพระเจดีย์สามองค์ ตรงเข้ามายังเมืองกาญจนบุรี พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกได้โปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอกรมพระราชวังบวรสถานมงคล ยกทัพไปตั้งรับที่ตำบลลาดหญ้า ริมเขาชนไก่ ลงมาตั้งที่ตำบลปากแพรกแห่งนี้ ทางด้านฝั่งซ้ายของแม่น้ำ ตรงที่แควทั้งสองไหลมาบรรจบกันนี้เอง ดังที่ปรากฏใน

พระราชนิพนธ์เสด็จประพาสไทรโยคตอนหนึ่งว่า “เมืองกาญจนบุรีแต่ก่อนมาก็เป็นระเนียดไม้ ตลอดมาจนถึงพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวออกมาขัดทัพก็เป็นระเนียดไม้อยู่”

ต่อมาปี พ.ศ. ๒๓๗๔ ในรัชกาลที่ ๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ได้โปรดฯ ให้ก่อสร้างกำแพงเมืองและป้อมปราการขึ้นเป็นอย่างถาวร ห่างจากริมริมฝั่งประมาณ ๓ เส้นเศษ (ปรากฏซากกำแพงเมืองบางส่วนในปัจจุบันนี้) ประตุเมืองกาญจนบุรี

ตั้งแต่นั้นมา วัดและหมู่บ้านที่อยู่ในบริเวณตัวเมือง วัดไต่บ้านไต่ที่อยู่ด้านเหนือเมืองชาวบ้านก็เรียกว่า “วัดเหนือ บ้านเหนือ” วัดไต่บ้านไต่ที่อยู่ด้านใต้เมืองชาวบ้านก็เรียกว่า “วัดใต้ บ้านใต้” ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ต่อมาภายหลังตำบลปากแพรกได้แยกเขตการปกครองออกเป็น ๓ ตำบล ได้แก่ ตำบลบ้านเหนือ ตำบลบ้านใต้ ตำบลปากแพรก จนถึงปัจจุบันนี้ (ตำบลบ้านเหนือ และ ตำบลบ้านไต่ อยู่ในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี)

ในการสร้างเมืองโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาพระคลัง ว่าที่พระสมุหกลาโหม (สมเด็จพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ “ดิศ” หรืออีกนัยหนึ่งเรียกกันว่า สมเด็จพระยาองค์ใหญ่ในรัชกาลที่ ๔) ออกมาดูที่สร้างป้อมกำแพง เหนือรั้วมัญญูทิวทัศน์หน้าให้เลขาเมืองราชบุรี เลขาเมืองกาญจนบุรีก่อกำแพง พระยากาญจนบุรีเป็นกองทำเมือง (พระราชพงศาวดาร รัชกาลที่ ๓ ฉบับเจ้าพระยาทิพากรวงศ์) พระยากาญจนบุรีในสมัยนั้นชื่อพระยาประสิทธิสงคราม นามเดิมว่า พระยาประสิทธิสงคราม รามภักดีศรีพิเศษประเทศนิคมภิรมย์ราชไชยสวรรค์ พระยากาญจนบุรี นามเดิมไม่ปรากฏแต่มีฉายาตามที่เรียกกันว่า “พระยาตาแดง หรือ เจ้าเมืองตาแดง” เดิมเป็น ที่พระราชวรินทร์ เจ้ากรมพระตำรวจและได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรีคนที่ ๒ ของเมืองกาญจนบุรี เมื่อ พ.ศ. ๒๓๖๘ พระยาประสิทธิสงครามหรือเจ้าพระยาตาแดงผู้นี้เป็นผู้ดำเนินการสร้างป้อมปราการและกำแพงขึ้นใหม่ แล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ปรากฏในอักษรได้จารึกหลักศิลาเมืองกาญจนบุรี

อันเป็นประกาศพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๓ ตอนหนึ่งว่า “พระพุทธศักราชล่วงแล้ว ๒๓๗๔ พระพรรษาเศษ เดือนล่วง ๑๐ เดือน วันล่วง ๑๐ วัน จุลศักราช ๑๑๙๓ ปีเถาะ นักษัตร ศรีสกล่วง พระยา พระ หลวง ขุน หมื่น กรมการ ๕๖๐ คน ก่ออิฐทั้งสิ้น ๒,๔๘๓,๕๐๐ ศิลา รากป้อมรากกำแพงเศษปูน ๖๑๗ เกวียน ทำแล้ววันพฤหัสบดี แรม ๑๓ ค่ำ เดือน ๔ ปีมะโรง ฯลฯเดชะข้าพระพุทธเจ้าได้สร้างวัดและปฏิสังขรณ์พระอารามแขวงเมืองกาญจน์ ๕ อาราม ในกรุงเทพ ๑ อาราม ฯลฯ”

กำแพงเมืองที่บูรณะใหม่แล้ว

กำแพงเมืองด้านจวนผู้ว่าราชการ

ซากกำแพงเมืองเดิมที่ยังไม่รับการบูรณะ ซากกำแพงเมืองด้านโรงกระดาษข้างวัดใต้

ข้อความศิลาจารึกในตอนนี้น่าเสียดายว่าไม่ได้ลงนามวัดที่โปรดเกล้าฯให้สร้างและปฏิสังขรณ์ และวัดไชยชุมพลชนะสงคราม (วัดใต้) ตั้งอยู่ท้ายสุดกำแพงเมืองด้านใต้ ห่างจากกำแพงเมืองไปหน่อยน่าจักได้เป็นอาราม ๑ ในจำนวน ๕ อารามที่ปรากฏในหลักศิลาจารึกนั้น แต่ยังไม่พบหลักฐานอื่นใดที่จะทราบได้โดยแน่ชัด อนึ่งวัดไชยชุมพลชนะสงคราม (วัดใต้) นับเป็นวัดเก่าแก่คู่บ้านคู่เมืองของจังหวัดกาญจนบุรีมาแต่โบราณกาลวัดหนึ่ง หาประวัติเป็นที่แน่นอนไม่ได้ว่าสร้างมาตั้งแต่เมื่อใด ใครเป็นผู้สร้างกันแน่ อาศัยทราบจากผู้เฒ่าเล่าต่อกันมาว่าพระยาตากแดงเป็นผู้สร้าง แต่จะเป็นการสร้างขึ้นใหม่ หรือซ่อมแซมบูรณะต่อเติมจากของเดิมซึ่งมีอยู่มาก่อนแล้วก็ได้ ทั้งนี้เพราะทราบกันแต่คำบอกเล่าต่อกันมาเท่านั้น จะเท็จจริงประการใดยังไม่มีหลักฐานหรือตำนานการสร้างวัดนี้

วัดไชยชุมพลชนะสงคราม (วัดใต้) เป็นวัดสำคัญทางประวัติศาสตร์ระหว่างสงครามไทยรบกับพม่ามาแต่โบราณ ส่วนมากทัพพม่าจะต้องยกทัพมาทางด่านพระเจดีย์ ๓ องค์ ผ่านตรงเข้าจังหวัดกาญจนบุรีแทบทุกครั้ง และกองทัพไทยที่ยกออกไปต่อต้านทัพพม่าก็ต้องมาพักแรมประชุมพลที่ตำบลปากแพรก บริเวณอาณาเขตวัดไชยชุมพลชนะสงคราม แทบทุกครั้งไป ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ ๑ แห่งราชวงศ์จักรี ไทยได้ทำสงครามกับพม่าและมีการสู้รบกันที่จังหวัดกาญจนบุรี ๒ ครั้ง ดังนี้

๑.ไทยรบชนะพม่าที่ทุ่งลาดหญ้า (กาญจนบุรีเดิม) ช่วงสงคราม ๙ ทัพ ในปี พ.ศ. ๒๓๒๘ ก่อนออกศึกสงครามที่แล้วจะต้องได้รับชัยชนะทุกครั้งไป

๒.ไทยรบชนะพม่าที่บ้านท่าดินแดง (ตำบลปรังเผล อำเภอสงขลาบุรี ในปัจจุบัน) พ.ศ. ๒๓๒๙

ในการรบกับพม่าทั้งสองครั้งนี้ ตามตำนานประวัติศาสตร์ ได้บันทึกไว้ว่าพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ ๑) พร้อมด้วยพระอนุชาธิราช กรมพระราชวังบวรสถานมงคล ได้ทรงประชุมพลเหล่าทหารกล้า ณ ตำบลปากแพรก (บริเวณวัดไชยชุมพลชนะสงคราม) ก่อนออกศึกสงครามทุก

ครั้ง แล้วจึงยกกองทัพออกสู่สมรภูมิรบ ได้รับชัยชนะทั้ง ๒ ครั้ง เมื่อมีการประชุมพลที่นี้แล้วออกศึกสงครามได้รับชัยชนะกลับมาทุกครั้ง จึงเป็นที่มาแห่งนามวัดว่า “วัดไชยชุมพลชนะสงคราม” อันหมายถึงเมื่อมีการประชุมพลก่อนออกศึกสงครามที่แล้วจะต้องได้รับชัยชนะทุกครั้งไป

ถึงปากแพรกซึ่งเป็นทัพประชุมพล
ค่ายคูเฝ้าอันจัดทัพทั้งนั้นไซ้
จึงริบรัดจัดโดยจบจนทัพ
ทุกหมู่หมดกันไว้พร้อมการ
ให้ยกขึ้นตามทาง ไทรโยคสถาน
จะตั้งหารอริราชพาลา

พร้อมพลพลนิกรน้อยใหญ่
ถาวรพิชิตได้ทุกประการ
สรรพด้วยพยุหทยหาญ
ครั้นได้ศฤงคารเลลา
ทั้งบกเรืออันทหารอาดา
อันสถิตอยู่ยังท่าดินแดง

ที่วัดไชยชุมพลชนะสงคราม มีพระเจดีย์เก่าแก่องค์หนึ่งอยู่ใกล้พระอุโบสถหลังเก่า ตั้งอยู่ริมตลิ่งพระเจดีย์องค์นี้มีชื่อทางโบราณคดี กรมศิลปากรได้จัดขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานไว้ (ตามประกาศครั้งที่ ๑ ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๗๘) ว่ามีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี เรียกว่า “เจดีย์โบราณวัดไชยชุมพลชนะสงคราม” ในสมัยโบราณกองทัพไทยได้เคยชุมพลเหล่าทหารที่ทะเลแล้วร่วมพิธีตั้งศาลเพิงตาบวงสรวงเทพารักษ์ทางไสยศาสตร์ ก่อนที่จะออกไปรบประจันกับเหล่าศัตรู โดยชุมชุมร่วมพิธีกัน ณ ตรงที่ตั้งพระเจดีย์องค์นี้ แล้วยกออกไปรบกับพม่าเข้าศึกได้ชัยชนะมาทุกครั้ง จึงได้สร้างพระเจดีย์ขึ้นไว้เพื่อเป็นนิมิตฉลองชัย คำว่า “ไชยชุมพล” แสดงว่าพระเจดีย์นี้สร้างขึ้นในที่ชุมพล มิใช่สร้างขึ้นที่รบชนะเหมือนพระเจดีย์ยุทธหัตถี แต่เมื่อชุมพลในที่นี้แล้วยกทัพไปก็มีชัยกลับมา แต่เดิมวัดไชยชุมพลชนะสงครามบรรดาแม่ทัพนายกองของกองทัพไทยในสมัยที่ทำการรบเข้าศึกได้ชัยชนะในครั้งนั้นคงเห็นว่าควรย้ายเลื่อนวัดขึ้นมาอยู่ในบริเวณเดียวกันกับเจดีย์ จึงได้เคลื่อนย้ายกันขึ้นมา และได้ขนานนามวัดให้เหมาะสมตามชัยนิตินั้นว่า “วัดไชยชุมพลชนะสงคราม”

อีกนัยหนึ่งสันนิษฐานว่า เมื่อ พ.ศ. ๒๓๗๔ รัชกาลที่ ๓ ได้โปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาพระคลังออกมาดู
ที่สร้างป้อมสร้างกำแพงเมืองกาญจนบุรี ในคราวนั้นเจ้าพระยาพระคลังอาจจะได้ขานชื่อหรือขอ
พระราชทานชื่อวัดใต้หรือวัดท้ายเมืองว่า “วัดไชยชุมพลชนะสงคราม” ก็เป็นไปได้ ในการสร้าง
กำแพงเมืองในครั้งนั้น อาจจะได้ปฏิสังขรณ์พระอารามและพระเจดีย์ของวัดด้วยก็ได้

ชุมประตู่ที่ทหารไทยรุ่นจงอางศึกและรุ่นเสือดำลวดประตู่ชัยก่อนไปรบในสงครามเวียดนาม เมื่อ
ครั้งที่ประเทศไทยส่งทหารไทยไปสู่สมรภูมิรบในสงครามเวียดนาม เริ่มตั้งแต่รุ่นจงอางศึก และ รุ่น
เสือดำ จากกองพลทหารราบที่ ๙ ค่ายกาญจนบุรี ก่อนเดินทางไปรบจะต้องมาประกอบพิธีตัดไม้ข่ม
นามและลวดชุมประตู่ที่วัดไชยชุมพลชนะสงครามทุกรุ่น เพื่อเป็นสิริมงคลและแคล้วคลาดปลอดภัย
จะได้รับชัยชนะทุกครั้งเหมือนเมื่อครั้งอดีตที่ผ่านมา

เจดีย์หลังโบสถ์หลังเก่า

ซุ้มประตูกำแพงแก้ว

รายนามเจ้าอาวาสของวัดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

วัดไชยชุมพลชนะสงคราม (วัดใต้) เป็นวัดพระอารามหลวง มีเจ้าอาวาสที่ได้รับตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดถึง ๕ รูป ได้แก่ เจ้าคณะจังหวัดรูปที่ ๑ รูปที่ ๒ รูปที่ ๔ รูปที่ ๘ และ รูปที่ ๙ เรียงตามลำดับเจ้าอาวาสของวัด ดังต่อไปนี้

๑. พระอธิการสวด เกิดบ้านชุกโดน ต.บ้านใต้ อ.เมืองฯ จ.กาญจนบุรี (ไม่มีหลักฐานการดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส)

๒. พระอธิการเกด เกิดที่บ้านลำ ต.เขาน้อย อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี (ไม่มีหลักฐานการดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส)

๓. พระอธิการคง เกิดที่บ้านชุกโดน ต.บ้านใต้ อ.เมืองฯ จ.กาญจนบุรี (ไม่มีหลักฐานการดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส)

๔. พระครูวิสุทธิรังสี (ช้าง) เกิดที่บ้านท่าน้ำตื้น ต.แก่งเสี้ยน อ.เมืองฯ จ.กาญจนบุรี ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสและตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดกาญจนบุรีรูปแรก (คณะเมือง) จนถึง พ.ศ. ๒๔๔๔

๕. พระวิสุทธิรังษี (หลวงปู่เปลี่ยน อินฺทสโร) เกิดที่บ้านม่วงชุม ต.ม่วงชุม อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัด (คณะเมือง) กาญจนบุรี รูปที่ ๒

๖. พระปลัดจุก จันทโชติ เกิดที่บ้านชุกโดน ต.บ้านใต้ อ.เมืองฯ จ.กาญจนบุรี ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๐ ถึง พ.ศ.๒๔๙๓

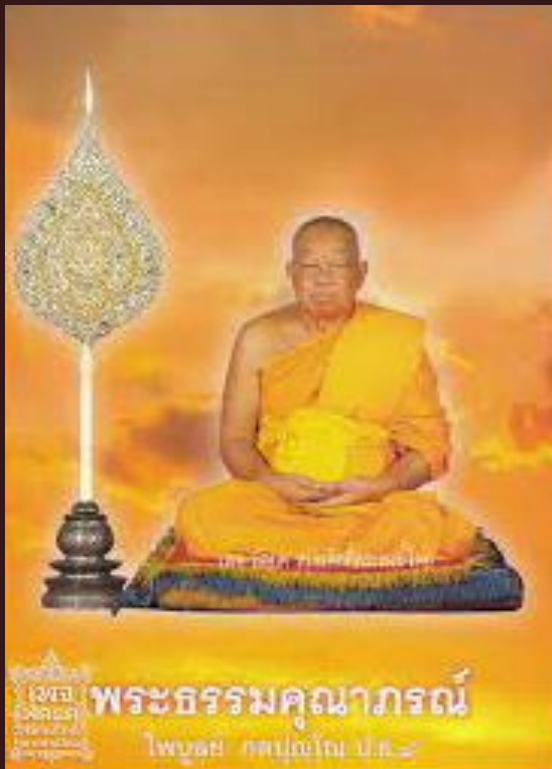
๗. พระครูวัดตสารโสมณ (พระอาจารย์ก้าน) เกิดที่บ้านชุกโดน ต.บ้านใต้ อ.เมืองฯ จ.กาญจนบุรี ขอคืนเจ้าคณะตำบลพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี และศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๓ ถึง พ.ศ.๒๕๐๘

๘. พระธรรมคุณาภรณ์ (ไพบูลย์ กตปุญโญ) เกิดที่บ้านหมู่ที่๕ต.พนมทวนอ.พนมทวนจ.กาญจนบุรี ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสตั้งแต่พ.ศ.๒๕๐๘ พ.ศ. ๒๕๔๕ และ ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดกาญจนบุรี รูปที่ ๔

๙.พระราชวิสุทธิเมธี (ปัญญา วิสุทธิปญฺโญ ป.ธ.๙ พธ.บ. M.A) เกิดที่บ้านท่าเสา(กาญจนบุรีเก่า) ต.ลาดหญ้า อ.เมืองฯ จ.กาญจนบุรี และเจ้าอาวาสวัดไชยชุมพลชนะสงคราม ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๗ ถึงปัจจุบัน (พ.ศ.2563) และ ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดกาญจนบุรี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๙

พระวิสุทธिरังษี (หลวงปู่เปลี่ยน อินทสโร)

พระธรรมคุณากรณ์ (ไพบูลย์ กตปุญฺญ) พระธรรมคุณากรณ์ (ไพบูลย์ กตปุญฺญ)

สิ่งก่อสร้างที่โดดเด่นภายในวัด

★ มีพระเจดีย์เก่าแก่องค์หนึ่งอยู่ใกล้พระอุโบสถหลังเก่า ตั้งอยู่ริมตลิ่งพระเจดีย์องค์นี้มีชื่อทางโบราณคดี กรมศิลปากรได้จัดขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานไว้ นอกจากความสำคัญ ด้านประวัติศาสตร์แล้วสิ่งที่โดดเด่นของวัดใต้ ก็คือ เรือเทวดาอันงดงาม ที่ตั้งโดดเด่นอยู่ภายในวัด ซึ่งสร้างเพื่อใช้เป็นเมรุสำหรับตั้งศพของเจ้าอาวาส องค์เก่า หลังจากพิธีศพเสร็จสิ้นไป เรือเทวดาจึงกลายเป็นสิ่งก่อสร้างที่โดดเด่นที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมชมเยือน

Photo by Mr. Thibong Banditthumradana Copyright©www.ban-cansuk.com

★ มณฑปรอยพระพุทธรูปจำลองวัดใต้ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งแห่งวัดใต้คือ รอยพระพุทธรูปจำลอง ที่อยู่ตรงข้ามกับวิหารเจ้าแม่กวนอิม ตั้งเด่นสะดุดตาอยู่เบื้องหน้า ด้วยมณฑปสีขาวที่เปิดโล่งรับลมใต้ได้เป็นอย่างดี

★ มณฑปรูปหล่อหลวงพ่อบุญเปลี่ยนวัดใต้ สร้างประมาณ พ.ศ. 2370 ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์อายุร้อยกว่าปี เพดานเขียนภาพต่างๆ เช่น ภาพพรหมลูกฟัก ภาพเทวดา ภาพพระราหูอมจันทร์ นอกจากนี้ยังมีรูปหล่อหลวงพ่อบุญเปลี่ยนวัดใต้ที่สร้างขึ้นด้วยจิตศรัทธาของชาวบ้านวัดใต้แห่งนี้

★ ภาพจิตรกรรมฝาผนังภายในโบสถ์เก่าแก่ วัดใต้
ภาพจิตรกรรมฝาผนังของวัดใต้แห่งนี้ ถูกรังสรรค์ขึ้นโดยฝีมือช่างผู้ชำนาญการในสมัยก่อนถึงแสดงถึงภูมิปัญญาและความปราณีตในงานฝีมือได้เป็นอย่างดี โดยภาพวาดที่แสดงอยู่ที่ผนังด้านหนึ่งเขียนภาพประวัติขุนแผนอย่างกุมารทอง ตามบทประพันธ์เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ภาพพรหมลูกฟัก ภาพเทวดา เป็นต้น สร้างความประทับใจให้แก่ผู้พบเห็นได้ไม่น้อย

★ หุ่นขี้ผึ้งหลวงปู่เปลี่ยน วัดใต้
“พระวิสุทธิรังสีชินศาสนโสภีสังฆปาโมกข์” หรือ “หลวงพ่อบุญเปลี่ยน” แห่งวัดใต้ ท่านมีลูกศิษย์ลูกหาจำนวนมาก ด้วยความที่ท่านเป็นพระนักปฏิบัติ ทำให้ท่านได้ถวายงานในรัชกาลที่ 5 ถึงแม้ท่านจะละสังขารจากโลกนี้ไปนานแล้ว แต่คุณงามความดีของท่าน ยังคงถูกเล่าขานสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบันนี้ จากแรงศรัทธา จึงได้มีการสร้าง “หุ่นขี้ผึ้งหลวงพ่อบุญเปลี่ยน” ขึ้น เพื่อถึงความเคารพ นับถือที่ชาวบ้านมีต่อท่าน

พระประธานวัดไชยชุมพลชนะสงคราม

หุ่นขี้ผึ้งหลวงพ่อเปลี่ยน

ภาพจิตรกรรมฝาผนัง

ที่มา : วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, <https://th.wikipedia.org/> , โพสต์ 07 มีนาคม 2558,
พระวิสุทธิรังษี (เปลี่ยน อินทสโร).

ฝ่ายงานหอจดหมายเหตุและฐานข้อมูลท้องถิ่น สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยี
สารสนเทศ, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี,
<http://rlocal.kru.ac.th/> , วัดไชยชุมพลชนะสงคราม (วัดใต้).

กองจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม, <https://culturalenvi.onep.go.th/>
วัดไชยชุมพลชนะสงคราม (วัดใต้).

Ministry of Tourism and Sports, <https://thailandtourismdirectory.go.th/> ,
วัดไชยชุมพลชนะสงคราม (วัดใต้).

Sangkhatikan, <https://sangkhatikan.com/> , พระเทพปริยัติโสภณ
(ปัญญา วิสุทธิปัญญา ป.ธ.๙).

Google, www.google.com/maps/ , วัดไชยชุมพลชนะสงคราม (วัดใต้).

สารานุกรมพระเครื่องลุ่มน้ำแม่กลอง , <https://www.pra-maeklong.com/> ,
ประวัติและวัตถุมงคลหลวงปู่เปลี่ยน วัดใต้ กาญจนบุรี,
โพสต์ 09 เมษายน พ.ศ. 2562.

Paiduaykan, <https://www.paiduaykan.com/> , วัดไชยชุมพลชนะสงคราม
(วัดใต้).

Tour Wat Thai, <https://tourwatthai.com/> , วัดไชยชุมพลชนะสงคราม
(วัดใต้).

amuletheritage.com